

PLAN

Biblioteksplan

Styrdokument

Handlingstyp: Biblioteksplan

Diarienummer: KS/2024:356

Beslutas av: Kommunfullmäktige

Fastställsedatum: 2024-12-12

Dokumentansvarig: Samhällsutvecklingssektionen

Revideras: Minst vart 4:e år

Följs upp av: Kommunstyrelsen

Tidigare versioner:

Giltig tom: 2027-12-31

Alla beslut som rör barn ska vara barnrättsbaserade i enlighet med barnkonventionen. Beslut ska alltid föregås av prövning av barnets bästa och i större frågor samt vid beslut som kan ha negativ inverkan på barnet/barnen, ska föregås av en barnkonsekvensanalys.

Innehåll

1	Inledning	4
2	Syfte	4
3	Biblioteksplan	5
3.1	Verksamhet idag	5
3.2	Folkbibliotek	5
3.3	Skolbibliotek	9
4	Implementering och tillämpning	10
5	Uppföljning	11

1 Inledning

Enligt Bibliotekslagen skall kommunerna anta planer för biblioteksverksamheten.

Lagen anger att alla medborgare skall ha tillgång till ett folkbibliotek för att främja intresset för läsning och tillgång till litteratur. Biblioteket skall avgiftsfritt tillhandahålla litteratur oavsett publiceringsform. Biblioteket skall tillhandahålla information, upplysning och utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Biblioteksservicen skall vara välkomnande, tillgänglig för alla och anpassad till kommuninvånarnas behov. Enligt bibliotekslagen skall folkbiblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Särskild uppmärksamhet skall också ägnas åt personer med funktionsnedsättning, nationella minoritetsgrupper och personer med annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad efter deras behov.

I 2 kap. 36 § skollagen som började tillämpas 1 juli 2011, står det att elever i grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola ska ha tillgång till skolbibliotek. Bestämmelsen gäller såväl kommunala som fristående skolor. För skolbibliotek gäller även 6-8 § i bibliotekslagen.

Vår ambition är att Tranemo kommuns biblioteksplan ska tydliggöra hur kommunens bibliotek skall utvecklas. Det är vår strävan att planens innehåll skall vara kärnfull och kortfattad så att den blir lätt att använda och följa upp. Planen är tänkt att användas som ett verktyg i det dagliga arbetet. Vi vill också att planen på ett visionärt sätt skall inspirera för framtiden.

Andra styrdokument som är kopplade till biblioteksplanen är Tranemo kommuns övergripande mål och strategiska plan, Unescos folk- och skolbiblioteksmanifest, Unicefs barnkonvention, VG-regionens kulturplan, VG-regionens biblioteksplan samt Borås- och Sjuhäradsbygdens kulturplan.

2 Syfte

Syftet är att ta tillvara och utveckla kommunens biblioteksresurser.

Bibliotek är öppna platser där människor i olika åldrar, från olika kulturer och med olika bakgrund kan mötas och ta del av litteratur, berättelser och program, för sin utbildning, rekreation och hälsa. Bibliotek bidrar på så sätt till att skapa ett hälsosamt och demokratiskt samhälle, där tillit, respekt och medmänsklighet står i fokus.

3 Biblioteksplan

3.1 Verksamhet idag

Tranemo kommuns bibliotek består idag av folkbibliotek, där ingår huvudbibliotek i Tranemo och bokbuss, samt skolbibliotek på Tranemo gymnasieskola, Tranängskolan (F-9).

Huvudbiblioteket har öppet 46 timmar per vecka. Bokbussen kör fyra dagar/kvällar per vecka och har ca 84 hållplatser totalt. Folkbiblioteket erbjuder service och medier för människor i alla åldrar. Bokbussen serverar grundskolorna i Sjötofta, Grimsås, Långhem, Dalstorp och Limmared, samt förskolor och äldreboenden i kommunen.

Bokbussen kör till grundskolor, som är placerade utanför Tranemo tätort, varannan vecka. En bibliotekarie och en biblioteksassistent är med vid besöken. Klassernas besök är schemalagda. Idag finns inte något skrivet avtal mellan folkbibliotek och skolor.

Skolbiblioteken på Tranemo gymnasium och Tranängskolan har utbildade bibliotekarier och biblioteken är öppna under hela skoldagen. Övriga grundskolor har boksamlingar med ansvarig lärare.

Biblioteken i Tranemo kommun har såväl interna som externa samarbeten. Bibliotekarierna på folkbibliotek och skolbibliotek har gemensamma informations- och planeringsträffar. Folkbiblioteket har samarbete med studieförbund, Närhälsan, föreningar och privatpersoner. Folkbiblioteket och skolbibliotek ingår i olika regionala nätverk beroende på ansvarsområde.

Tranemo- och Svenljunga folkbibliotek har ett nära samarbete med gemensam bibliotekskatalog och vikarierar hos varandra vid utbildningsinsatser för personalgruppen. Biblioteken i Sjuhärad har ett samarbete kring fjärrlån och med utbildningsinsatser för personalen samt gemensamma utvecklingsprojekt.

Bibliotekets regionala kontakt är Förvaltningen för kulturutveckling, som erbjuder konsultation av olika utvecklingsområden samt utbildningar och konferenser i aktuella ämnen.

3.2 Folkbibliotek

Folkbiblioteket ska vara tillgängligt för alla människor utifrån den enskildes behov och förutsättningar. Folkbiblioteken erbjuder olika former av media. Grunden är tryckt media som böcker, dagstidningar, tidskrifter men även ljudböcker, film, E-media, samhällsinformation, datorer, Wifi, utställningar, föreläsningar och annan programverksamhet erbjuds.

Antalet besökare på huvudbibliotek + buss 2019: 45 597

Antalet utlån huvudbibliotek + bokbuss 2019: 72 184

Den demokratiska mötesplatsen

Biblioteket ska delta i samhällsutvecklingen och inspirera till möten och debatt. Biblioteken ska utveckla en demokratisk mötesplats i samverkan med andra och vara öppet för det senaste inom teknik och nya medieformer.

På biblioteket ska finnas engagerad och kunnig personal som tillsammans med bibliotekets användare ska vara med och utveckla verksamheten. Biblioteket ska också vara en bra arbetsplats som attraherar, stimulerar och utvecklar medarbetaren.

MÅL

Biblioteket ska vara ett självklart centrum för kulturen i Tranemo kommun, där mångfald, öppenhet och närhet präglar verksamheten. Att besöka biblioteket ska vara en upplevelse som överraskar.

Förslag till aktiviteter under perioden

- Erbjuda attraktiva arrangemang för barn och vuxna
- Samarbeta med studieförbund, föreningar, skolor, fritidsgårdar, kulturskola etc.
- Formulera en medieplan i samarbete med Svenljunga bibliotek.
- Utveckla och tillgängliggöra bokbussens verksamhet
- Locka nya målgrupper till biblioteket.

Det lärande biblioteket

Tranemo kommun ska ha ett folkbibliotek som inspirerar till lärande, främjar sökandet efter kunskap och är ett stöd på alla utbildningsnivåer.

MÅL

Tranemo bibliotek skall stödja det livslånga lärandet genom att vara ett lokalt kunskapscentrum för formellt och informellt lärande. Biblioteket skall stödja och stimulera läslust och språkutveckling.

Förslag till aktiviteter under perioden

- Formulera en medieplan i samarbete med Svenljunga bibliotek.
- Formulera en samarbetsplan tillsammans med övriga bibliotek i 7-härad för att öka tillgången till studielitteratur och litteratur på andra språk än svenska.
- Tillgängliggöra studieplatser med tillgång till dator alt. Wifi.
- Samarbeta med studieförbund, föreningar, skolor, fritidsgårdar, kulturskola, företag etc.

Det läsfrämjande biblioteket

Biblioteket ska genom ett läsfrämjande arbete stödja språkutveckling för alla. Litteraturutbudet ska vara aktuellt, varierat och till för alla.

Folkbiblioteket är främst till för barnens fritidsläsning och eget kunskapande samt förskolans behov, men stöttar både skola och elever i deras skolarbete.

MÅL

Biblioteket ska inspirera till läsning och till möten med litteratur.

Förslag till aktiviteter under perioden

- Erbjud aktiviteter kopplade till litteratur. Ex. författarbesök, babycafé, bokklubb, gåvoböcker etc.
- Arbeta aktivt med förskolorna i kommunen genom litteraturförsörjning, bokpåsar, ta emot grupper mm.
- Samverka med lokala, regionala och nationella bibliotek/organisationer för att främja läsintresset.
- Formulera en samarbetsplan mellan folkbibliotek och grundskola för att tydliggöra ansvar och struktur.

Det mångspråkiga biblioteket

Medieutbud ska anpassas efter kommuninvånarnas behov. Biblioteket ska stödja integration och inkludering, men också visa på lokala kulturella resurser.

MÅL

Biblioteket ska ha ett brett utbud av medier, tjänster och aktiviteter även för personer med annat modersmål än svenska.

Förslag till aktiviteter under perioden

- Erbjuder sagostund/sångstund på fler språk än svenska.
- Genom olika samarbeten nå fler nyanlända med information om bibliotekets verksamhet.
- Ytterligare förstärka beståndet med litteratur på andra språk än svenska.
- Utveckla samarbetet med övriga 7-häradskommunerna för att öka tillgången på litteratur på andra språk.
- Utveckla databasen tranemo.nu för att erbjuda lättläst information om Tranemos kulturarv.

Det digitala biblioteket

Digitala medier och digital distribution ger människor som inte kan ta sig till biblioteket, eller behöver anpassade medier, ett brett utbud av kunskap, information och upplevelser. Teknik som inte alla har tillgång till ska finnas på biblioteket.

MÅL

Biblioteket ska ligga i framkant vad gäller modern teknik och digital utveckling samt verka för att digital information och kommunikation blir tillgänglig för alla.

Förslag till aktiviteter under perioden:

- Stärka teknikutbudet i biblioteket.
- Stärka personalens digitala kompetens.
- Utveckla samarbetet med föreningar, privatpersoner, studieförbund för att nå ut med information om föreläsningar, workshops etc. till kommuninvånarna.
- Utveckla användandet av sociala medier för att information och kommunikation om bibliotekets tjänster, utbud och aktiviteter ska nå ut till fler.

Biblioteket som kulturarena

Biblioteket ska skapa möten och kulturaktiviteter i samverkan med andra aktörer. Biblioteket ska också ge plats för kommuninvånarnas eget skapande.

MÅL

Biblioteket ska vara platsen för kultur och kulturella upplevelser.

Förslag till aktiviteter under perioden

- Utveckla en marknadsföringsplan för att nå ut med information om verksamhetens tjänster, samlingar och arrangemang.
- Utveckla samarbetet med externa aktörer för att få större bredd, kvalitet och mångfald på bibliotekets arrangemang.

3.3 Skolbibliotek

Skolbibliotekets uppdrag är att främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Med skolbibliotek menar Skolverket:

”En gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande med hjälp av kompetent personal. Skolbiblioteket är en del av skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

(Mer om Skolbibliotek, Skolverket 2015)

Grundskole- och gymnasiebibliotekens huvudman är Kommunstyrelsen. Huvudmannen är enligt skollagen ansvarig för att skapa goda förutsättningar för att kvalitativa skolbibliotek utformas samt främja likvärdigheten. Kommunstyrelsen ansvarar för att skolbiblioteken utformas på ett lämpligt sätt som uppfyller lagens krav. Rektor har enligt läroplanen ansvaret för att skolbiblioteket används i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Idag finns skolbibliotek på Tranemo Gymnasieskola och Tranängskolan. Övriga skolor har boksamlingar och såväl elever som pedagoger servas av bokbussen som besöker

skolorna enligt fastställd tidtabell. Bussen bemannas av bibliotekarie och biblioteksassistent. Förutom besök av bokbussen erbjuder barnbibliotekarien bokpresentationer för främst åk 3 och 5.

Bibliotekarierna på skolbiblioteken och ansvariga lärare på övriga skolor ansvarar för inköp av media på respektive skola. Folkbibliotekets bibliotekarie ansvarar för inköp av media till bokbussen som serverar skolorna och kompletterar och anpassar sedan utbudet beroende på vilken skola som besöks.

All media som finns på skolbiblioteken finns med i bibliotekens gemensamma katalog.

MÅL:

Stärka elevernas måluppfyllelse, språkliga förmåga och digitala kompetens

Förslag till aktiviteter under perioden

- Erbjud ett aktuellt och varierat mediebestånd anpassat efter skolans verksamhet.
- I samverkan med övrig skolpersonal använda metoder och aktiviteter som bidrar till högre måluppfyllelse, språklig förmåga och digital kompetens för den enskilde eleven.
- Utveckla samarbetet mellan folkbibliotek och skolbibliotek.
- Utforma ett samverkansavtal mellan folkbibliotek och berört rektorsområde.
- Utforma verksamhetsplaner för alla skolbibliotek läsårsvis.

Utlån 2019: Gymnasiet 4399, Tranängskolan 17680

4 Implementering och tillämpning

Biblioteksplanen ska användas som ett verktyg att ta ut riktningen för utveckling i såväl folkbibliotek som skolbibliotek i Tranemo kommun.

Planering och uppföljning kommer att ske i kommunens kvalitetsverktyg Stratsys och finnas med i respektive verksamhets utvecklingsplan.

5 Uppföljning

Samhällsutvecklingssektionen ansvarar för uppföljning och revidering. Planen revideras vart fjärde år eller vid behov.